

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 382
Tarih : 23.12.2015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

"5233 Sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına dair kanun teklifi gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Erol DORA

Mardin Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	İşleri			
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe			
Tarih:	28 Ocak 2016	E.No: 2/557		
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.
mm	zc	R.T.	AB.	mm
TBMM BAŞKANI	ik			

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
23 Aralık 2015
Numara:

TBMM GENEL YRAK
23 Aralık 2015
No: 13641

GENEL GEREKÇE

Türkiye’de son 30 yılda yaşanan çatışmalı ortamda, sivil toplum örgütlerinin çalışmalarına göre, iki buçuk üç milyon insan, yaşadıkları yerlerden zorla göç ettirilmiştir. Bugüne değin sorunun çözümü ve tanımlanması doğrultusunda hükümet otoriteleri tarafından sistemli ve gerçekçi bir yaklaşım sergilenmemiştir.

Köy boşaltmaların başladığı 1985 yılından günümüze devam eden süreç içerisinde yurttaşlarımızın maruz kaldıkları hak ihlallerini sürekli kılan, özgürlükleri güçlendirmek yerine, güvenlikçi yaklaşımları ön planda tutan devlet politikalarının ülke barışının önünde büyük bir engel olduğu birçok bakımdan kanıtlanmıştır.

5233 sayılı Kanun’un çıkarılmasından sonra ülke içinde yerinden edilme sorunu daha da karmaşıklaşmış ve yasayla birlikte yeni sorunlar da ortaya çıkmıştır. Bu alana ilgi ve duyarlılığını söylem ve pratikleriyle gösteren sivil toplum kuruluşları, akademisyenler ve diğer çevrelerin öneri ve değerlendirmelerine rağmen, yasa “ben yaptım oldu” mantığıyla uygulamaya devam edilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nde bu konuda sonuçlanan ve devam eden davalar ve AB katılım sürecinin bir sonucu olarak Türkiye’nin göç sorununun çözümünü programına almasının etkisiyle TBMM, ülke içinde zorunlu göç sorununa ilişkin 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadele’den Doğan Zararların Karşılanması Hakkında Kanunu Çıkartmıştır.

Türkiye, Katılım Ortaklığı Belgesi çerçevesinde hazırladığı “Ulusal Program”da uzun vadeli öncelikler içerisinde Terör ve Terörle Mücadele’den Doğan Zararların Karşılanmasına ilişkin düzenleme yapacağını taahhüt etmiştir. Ancak çıkarılan 5233 sayılı Kanun bu haliyle vatandaş-devlet kaynaşmasını arttırma, devlete olan güveni pekiştirme ve toplumsal barışa katkıda bulunma nitelikleri bakımından oldukça yetersiz kalmıştır.

5233 sayılı kanun kapsamında zararların tazminine dönük yurttaşların başvurularını değerlendirmek ve karara bağlamak üzere kurulan komisyonların oldukça hantal bir tempoda çalıştığı ve çoğunlukla sağlıklı kararlar veremediği, kararlara ilişkin yurttaşların Anayasa Mahkemesi’ne açtıkları dava sayıları ve açılan davaların muhtevaları incelendiğinde net olarak görülebilmektedir.

Bu nedenle söz konusu Kanunun yeniden gözden geçirilerek kapsamının ve mahiyetinin genişletilmesi, ayrıca kanunun hakkaniyet ve adalet ilkelerine hizmet eder niteliğe kavuşması ivedi bir ihtiyaçtır.

Ayrıca yaşanmış insan hakları ihlallerinin gerçeğe uygun tespiti ve evrensel hukuk ilkeleri çerçevesinde devletçe ivedilikle tazmin edilmesi, bunun yanında toplumsal barışa katkıda bulunması maksadıyla kanunda bazı değişikliklere gidilmesi ihtiyacı, inkâr edilemez bir gerçekliktir.

Güvenlik nedeniyle göçe maruz bırakılan milyonlarca yurttaşımızın sorunları halen çözüm beklemektedir. Bu alanda yapılan çalışmalarda adil, kalıcı bir çözümün onarıcı adalet mekanizmaları içerisinde gerçekleşmesi gerekliliği tüm çıplaklığıyla ortadadır. Günümüzde bu devasa sorun halen varlığını devam ettirmektedir. Yerinden edilme ve zararların tazmini sorununun çözümü yönünde atılacak kapsamlı ve derinlikli adımların, içerisinde geçtiğimiz çözüm ve barış sürecine büyük katkılar sunacağı da aşikardır.

Bu nedenlerle iş bu Kanun teklifini yapmak gerekmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

- 1- Madde ile; maddi zararların yanı sıra, manevi zararların da tespit edilerek tazmin edilmesi amaçlanmaktadır.
- 2- Madde ile; zaman dilimi ve tanzim edilecek zararlar bakımından kanun kapsamının genişletilmesi amaçlanmaktadır.
- 3- Madde ile; zarar tespit komisyonlarında sivil toplum örgütlerince tespit edilecek iki kişinin daha bulunması zorunlu hale getirilerek, alınacak kararların daha adil olabilmesi konusunda katkı sağlamak amaçlanmıştır.
- 4- Kanundan faydalanabilecek iken çeşitli bireysel kısıtlılıklar nedeniyle faydalanamayanların da kanun kapsamında zararlarının karşılanabilmesi amaçlanmıştır.
- 5- Madde ile; “maddi” zararların yanında, yol açılan “manevi” zararların da devletçe tazmin edilebilmesi amaçlanmaktadır.
- 6- Madde ile; Zarar tespit komisyonlarının bilgi belge açısından daha şeffaf, daha nesnel çalışabilmeleri ve mümkün olduğunca zararın gerçek boyutlarını tespit ederek daha adilane kararlar alabilmeleri amaçlanmaktadır.
- 7- Madde ile; “maddi” zararların yanında, yol açılan “manevi” zararların da devletçe tazmin edilebilmesi amaçlanmaktadır.
- 8- Madde ile; kanun kapsamının genişletilerek, zarara uğratılan tüm yurttaşların kanundan faydalanabilmesi amaçlanmaktadır.
- 9- Madde ile; kanun kapsamının genişletilerek, zarara uğratılan tüm yurttaşların kanundan faydalanabilmesi amaçlanmaktadır.
- 10- Madde ile; kanun kapsamında zararların tazmin edilmesi bakımından yurttaşların başvuruları ve bu başvuruların sonuçlandırılması konularında sürelerin tespit edilmesi amaçlanmaktadır.
- 11- Madde yürürlük maddesidir.
- 12- Madde yürütme maddesidir.

5233 SAYILI TERÖR VE TERÖRLE MÜCADELEDEN DOĞAN ZARARLARIN KARŞILANMASI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 17.07.2004 tarihli ve 5233 sayılı Kanunun 1'nci maddesinde geçen "maddi" ibaresinden sonra gelmek üzere "manevi" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 2- 17.07.2004 tarihli ve 5233 sayılı Kanunun 2'nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki biçimde değiştirilmiştir.

"Bu Kanun, Türkiye'nin geneli gözetilmek üzere, 17.07.1987 tarihinden, iş bu Kanun değişikliğinin yürürlüğe girdiği tarihe kadar, Kanunun 1'nci maddesinde belirtilen çerçevede, terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle zarar gören gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişilerinin maddi ve manevi zararlarının sulhen karşılanması hakkındaki esas ve usullere ilişkin hükümleri kapsar."

MADDE 3- 5233 sayılı Kanunun 4'üncü maddesinin ikinci fıkrasında geçen "baroya kayıtlı olanlar arasından" ibaresinden sonra gelmek üzere aşağıdaki ibare eklenmiştir.

"iki avukat ile ilgili bakanlıkça görevlendirilecek bir sosyal çalışmacı, ayrıca o ilde insan haklarıyla ilgili konularda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının ortak kararıyla tespit edilecek iki kişi.."

MADDE 4- 5233 sayılı Kanunun 6'ıncı maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Zarar gören veya mirasçılarının veya yetkili temsilcilerinin iş bu Kanun değişikliğinin yürürlüğe girmesinden itibaren iki yıl içerisinde zarar konusu olayın meydana geldiği il valiliğine başvurmaları hâlinde gerekli işlemlere başlanır. Bu sürelerden sonra yapılacak başvurular kabul edilmez. Bu Kanun kapsamındaki yaralanma ve engelli hâle gelme durumlarında, yaralının hastaneye kabulünden hastaneden çıkışına kadar geçen süre, ayrıca zarara uğrayanların veya yetkili temsilcilerinin başvuru süresince cezaevinde, yurtdışında veya benzer nitelikte zorunlu kısıtlı ortamlarda bulunmaları halinde, bu süreler başvuru süresinin hesaplanmasında dikkate alınmaz."

MADDE 5- 5233 sayılı Kanunun 7'nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“d) Terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle kişilerin uğradıkları manevi zararlar.”

MADDE 6- 5233 sayılı Kanunun 8’inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“7 nci maddede belirtilen zararlar, zarar görenin beyanı, adlî, idarî ve askerî mercilerdeki bilgi ve belgeler, ayrıca meslek kuruluşları ve sivil toplum örgütlerinde bulunan bilgi ve belgelerin” de dikkate alınması suretiyle, hakkaniyete ve günün ekonomik koşullarına uygun biçimde komisyon tarafından doğrudan doğruya veya bilirkişi aracılığı ile belirlenir.”

MADDE 7- 5233 sayılı Kanunun 17’nci maddesinin birinci fıkrasında geçen “cana, vücut bütünlüğüne..” ibaresinden sonra gelmek üzere “,mala ve maneviyata” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 8- 5233 sayılı Kanunun 2’nci maddesinin (d), (e) ve (f) bentleri madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 9- 5233 sayılı Kanunun Ek Madde 1 – (Ek: 4/7/2012-6353/80 md.)’nin (Ek fıkra: 12/7/2013-6495/90 md.)’sinin beşinci fıkrası madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 10- 5233 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 6- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde ilgili valilik ve kaymakamlıklara başvuruları hâlinde, 19.7.1987 tarihi ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih arasında işlenen 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 1 inci, 3 üncü ve 4 üncü maddeleri kapsamına giren eylemler veya anılan tarihler arasında terörle mücadele kapsamında yürütülen faaliyetler nedeniyle zarar gören gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişilerinin maddî zararları hakkında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Bu maddeye göre yapılan başvurular, başvuru tarihinden itibaren bir yıl içinde sonuçlandırılır.

MADDE 11- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 12- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.